

11. Теодоронский В.С., Боговая И.О. Ландшафтная архитектура: учебное пособие / В.С. Теодоронский, И.О. Боговая. – М.: ФОРУМ, 2010. – 304 с.: ил.

Аннотация

В статье обозначены направления формирования и развития планировочных структур систем озеленения городов Донбасса, выявлены резервы территорий для компенсации отсутствующих элементов структуры.

Ключевые слова: планировочная структура системы озеленения города, Донбасс, нарушенные территории.

Annotation

In article indicated the direction of the formation and development of planning's structures of landscaping systems of Donbass city, identified reserves areas for the compensation missing elements of the structure.

Keywords: planning structure of landscaping city system, Donbass, broken territories.

УДК 727.5

С. Ю. Курач

*аспірантка кафедри теорії архітектури Київського національного
університету будівництва і архітектури, м. Київ*

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО УСТАНОВ ВИХОВАННЯ І ДОЗВІЛЛЯ ШКОЛЯРІВ

Анотація: у статті розглядається система організації виховної роботи та дозвілля дітей та підлітків по місцю проживання.

Ключові слова: учбово-виховна робота, позашкільні зони, організаційно-методичні принципи, мережі і типи будівель за місцем проживання.

У педагогіці проблема виховання школярів по місцю проживання інтенсивно розроблялася в кінці 60-х початку 70-х років в руслі досліджень по системному аналізу учбово-виховного колективу та його зв'язків з соціальним середовищем, за змістом та структурою офіційного і неофіційного спілкування школярів в школі та за її межами.

Роль роботи з учнями в мікрорайоні школи, шляхи комплексної організації виховання в безпосередній близькості від місця проживання в тісному зв'язку з учбово-виховною роботою школи визначають таку одну з позашкільних зон, де більшість учнів проводять основну частину свого вільного часу, де вони знаходяться в найбільш тісному контакті з дорослими, з навколишнім середовищем.

Підкреслюється, що ця багатопланова проблема в педагогічній науці розроблена недостатньо. Система організації виховної роботи з дітьми в мікрорайоні ґрунтується на загально-педагогічних принципах. У число основних організаційно-методичних принципів і умов, що впливають на організацію мережі і типи будівель та закладів виховання за місцем проживання, входять принцип єдності і взаємозв'язку виховної роботи з дітьми і підлітками в мікрорайоні з учбово-виховною роботою школи; принцип обліку вікових, індивідуально-психологічних особливостей дітей і підлітків; принцип добровільності і свободи вибору занять в позаурочний час; принцип урахування специфіки мікросередовища при вибиранні засобів, форм і методів виховання; поєднання організованої діяльності і вільного спілкування дітей; різноманітність виховної діяльності; участь кожної дитини в роботі об'єднань в масових заходах.

Важким підліткам, для яких характерна відсутність яскраво виражених інтересів, необхідно надавати можливість займатися в гуртках, клубах, спробувати себе в різних видах діяльності (господарській, організаторській). Розглядаючи виховний потенціал матеріального середовища мікрорайону, відзначається, що в мікрорайонах-новобудовах не створюються умови для різноманітної діяльності дітей і позашкільна робота ведеться на базі існуючих учбових закладів. Складність організації виховної роботи за місцем проживання, на її думку, полягає в тому, що працювати доводиться з різним контингентом дітей різного віку - з школярами, школярів, технікумів.

Розглядаються основні напрямки виховання школярів (ідейно-політичний, етичний, трудовий, розумовий розвиток, виховання інтересу до наукових знань, естетичне, правове виховання, профілактику правопорушень, фізичне виховання, роботу з сім'ями учнів), дві категорії об'єднань, що вчаться (одно- і багатопрофільні), всілякі види діяльності що вчаться і організаційно-методичні форми роботи за окремими профілями - напрямками діяльності.

Педагогічно організоване середовище не повинне ні дублювати школу в своїй дії на хлоп'ят, ні бути незалежною від неї. Вона повинна бути якісно іншим її продовженням; у соціальному просторі, що оточує школу, вся сукупність організованих впливів на дітей приводиться в систему через створення єдиної матеріальної бази, необхідної для повноцінного дозвілля, відповідної віку школярів достатньо розгалуженої мережі найрізноманітніших за профілями діяльності об'єднань.

Вміст дозвільної діяльності дітей і підлітків в безпосередній близькості від місця мешкання і відповідність інтересів і потреб структури, їх діяльності розглянули й інші науковці в соціологічному дослідженні побуту і дозвілля населення. Виховання дітей і підлітків за місцем проживання є елементом

соціалістичної виховної системи «сім'я-школа - громадськість» і направлено на надання допомоги сім'ї і школі у виховному процесі, на розвиток у підростаючого покоління творчих потенцій і вироблення навиків широкої суспільної діяльності і суспільного самоврядування.

У підлітків є великий резерв вільного часу, протягом якого значне число їх виявляється зовні виховної дії (тільки від 10 до 18% підлітків проводять дозвілля активно, і при цьому велика частина видів їх діяльності у вільний час здійснюється зовні удома і поза школою).

З опитаних підлітків 47% проводять вільний час з друзями (на вулиці, у дворі або на квартирі одного з однолітків). Видами їх дозвілля є: заняття в гуртках (10%), в спорт секціях (12%), читання (80%), відвідини кіно (92%), перегляд телепередач (78%), прогулянки (64%), спортивні ігри (18%), музичні заняття (5%), виконання доручень батьків (16%).

Більшість організовуваних по місцю проживання гуртків, клубів, спортивних секцій, студій ставлять, як правило, завдання досягти високих результатів або спортивної слави. Відвідує їх незначне число підлітків, максимум 10-15%, з інтересами, що вже виявилися, і здібностями. Організація ж дозвілля підлітків за місцем проживання повинна переслідувати ширші виховні цілі і охоплювати не стільки дітей обдарованих з інтересами, що визначилися, скільки тих, хто ще не знайшов себе.

Було виявлено, що серед тих, хто користується різними формами культурного дозвілля в мікрорайонах, 60% складають підлітки 12-17 років, 20% - дошкільники і молодші школярі, 20% - доросле населення різного віку. Всіх привертає перш за все професіонал - висококваліфікований фахівець і хороший організатор. Таким організатором навряд чи зможе стати пенсіонер-громадський діяч. Необхідне ширше використовувати можливість самих батьків (готовність до грошової компенсації виразили 53,8% батьків).

Нові форми організації дозвілля підлітків, які найбільш відповідають потребам самих підлітків і комплексною організацію виховання. Повинна здійснюватись різностороння діяльність по різних профілях творчості (спорт, туризм, різні гуртки, клуби, секції, штаби) для дітей, підлітків і хлопців.

Розглядаючи дозвілля школярів в системі виховного процесу відзначається, що значна частина дозвілля школярів поки безконтрольна, а головне зараз - зміст дозвілля. До найбільш дієвих моделей комплексної діяльності дозвілля відноситься дитячий туризм, краєзнавство і пошукова робота, технічна і трудова творчість, художня самодіяльність, музейна справа, літературно-художня творчість, спорт, ігри.

Види діяльності молоді у вільний час об'єднуються в п'ять груп:

1) відновлення фізичних і духовних сил учнів - відпочинок на повітрі (активний, і пасивний) - прогулянки, ігри, забави, неформальне спілкування (зустрічі, танці, побачення, вечірки);

2) художня освіта, споживання культурних цінностей, засвоєння корисної інформації, підвищення ерудиції (читання, перегляд телепередач, фільмів, спектаклів, концертів, відвідини виставок, музеїв, екскурсії, поїздки, подорожі);

3) активна творча діяльність техніці - трудова, спортивно-ігрова, художньо-театральна, прикладна;

4) організоване спілкування з однолітками, друзями, дорослими - клубно-гурткові форми робіт, творчі об'єднання і групи, диспути, тематичні вечори, творчі зустрічі, свята;

5) суспільна робота у сфері дозвільної діяльності, позаурочної роботи по вільному вибору - форми самоврядування, агітмасової роботи і ін.

Відзначаються наступні типові недоліки в організації дитячого дозвілля: тяжіння до масових заходів святкового характеру з великим обхватом учнів; заорганізованість, регламентація; переважання форм споживчого характеру, розважальна; трафаретність форм роботи, вузькість їх вибору і змісту; відсутність спадкоємності в практиці дозвілля різних віків, що вчать, і виховних установ, що в наших містах місць для таких підліткових груп немає.

Виходячи з рекомендованої структури компанії виявлено, що підліткам необхідний велике коло знайомств і система компаній, що спілкуються. Рекомендується створювати для підлітків систему спілкування, що забезпечує розширення його кола спілкування, організувати яке раціональніше всього за територіальним принципом на рівні міжшкільних заходів (для цих цілей потрібний спеціальний працівник).

Аналізуючи педагогічні проблеми позашкільного спілкування підлітків, відзначається, що по місцю проживання не вистачає «педагогічно грамотного організованого спілкування дітей». Важливим є визначення як стратегічного напрямку виховної роботи, так і створення сприятливих умов для спілкування підлітків.

Як перспективну форму позашкільних установ, відповідну особливостям підліткового віку, виділяються й військово-патріотичні клуби, робота яких побудована на ігрових воєнізованих початках і приваблива своїм романтичним забарвленням.

Виховання дітей і підлітків за місцем проживання розглядається як важливий і необхідний елемент соціалістичної виховної системи «сім'я-школа-громадськість», і розвиток цієї діяльності обумовлене комплексом стійких соціально-педагогічних і соціально-економічних чинників.

Такі установи, що створюються на засоби органів житлового господарства і підприємств-шефів, по завданнях методам і формам роботи є позашкільними установами і повинні розглядатись як елемент підсистеми позашкільного виховання, підлеглий загальним організаційно-педагогічним вимогам.

Результати досліджень по виявленню і прогнозуванню соціальної функції установ виховання за місцем проживання, дані про характер дозвілля дітей і підлітків, про соціально корисні види і форми дозвілля і напрями вдосконалення його структури є основою для визначення шляхів вдосконалення системи і мережі установ, будівель і майданчиків для позашкільного виховання, для формування типів будівель, визначення їх функціональної структури (складу основних груп приміщень) і вироблення вимог до проектування.

Список використаної літератури:

1. Л.Н.Ковальский « Архитектура учебно-воспитательных зданий» - К: Будівельник, 1988. – 144 с.
2. В.К.Степанов «Специализированные школы» - М: Стройиздат, 1973. – 200 с.
3. В.И.Степанов, Л.Б.Мирчевская «Организация сети учреждений для внеучебной работы в городах» - М: Стройиздат, 1975. – 48 с.
4. Государственный комитет по гражданскому строительству и архитектуре при Госстроя СССР «Здания, помещения и площадки внешкольного воспитания и досуга школьников по месту жительства» - М: 1986. – 52 с.

Аннотация

В статье рассматривается система организации воспитательной работы и досуга детей и подростков по месту жительства.

Ключевые слова: учебно-воспитательная работа, внешкольные зоны, организационно-методические принципы, сети и типы зданий по месту жительства.

Summary

In the article the system of organization of an educate work and leisure of children and teenagers is examined at the place of dwelling.

Keywords: educational work, out-of-school areas, organizationally methodical principles, networks and types of building of dwelling.